

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PAJŪRIO JUOSTOS
ĮSTATYMAS**

2002 m. liepos 2 d. Nr. IX-1016
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas apibūdina pajūrio juostos nustatymo tikslus, jos sudedamąsias dalis, nustato pajūrio kraštovaizdžio apsaugą ir naudojimą, žemės ir jūros akvatorijos naudojimo sąlygas bei ūkinės veiklos apribojimus.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Akvatorija** – tam tikras natūralaus arba dirbtinio vandens baseino (jūros) plotas.
2. **Krantotvarka** – natūralioms, svarbioms arba būdingoms krantų savybėms išsaugoti ar atkurti skirtų priemonių visuma.
3. **Kopagūbris (kopos)** – už paplūdimio dirbtinai ar vėjo natūraliai suformuotas smėlio gūbrys, saugantis nuo pustomo smėlio ar jūros poveikio už jo esančias teritorijas.
4. **Klifas** – eroduojamas sausumos skardis.
5. **Pajūrio juosta** – sausumos (kopagūbris, prieškopė, klifas, paplūdimys) ir jūros akvatorijos (povandeninis šlaitas iki 20 m gylio izobatos) dalis, kurios apsaugos ir naudojimo režimą nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.
6. **Paplūdimys** – kintanti iš smėlio nešmenų vandens ir vėjo formuojama teritorija tarp jūros kranto linijos iki kopagūbrio ar klifo.
7. **Prieškopė** – pajūrio lygumos dalis nuo kontinento pusės, tiesiogiai besišliejanti prie kopagūbrio, klifo, suformuota ir tebeformuojama pajūryje vykstančių eolinių procesų.
8. **Rekreaciniai ištekliai** – gamtinės ir kultūrinės kraštovaizdžio vertybės ar savybės, kurios gali būti ar yra naudojamos rekreacijai.

**ANTRASIS SKIRSNIS
PAJŪRIO JUOSTOS NUSTATYMO TIKSLAI IR JOS RIBOS**

3 straipsnis. Pajūrio juostos nustatymo tikslai

Pajūrio juostos nustatymo tikslai yra:

- 1) racionaliai naudojant išsaugoti Kuršių nerijos, įrašytos į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą, žemyninio pajūrio kraštovaizdį, retų bei nykstančių augalų ir gyvūnų rūšių buveines ir kitus gamtos išteklius;
- 2) užtikrinti pajūrio juostos subalansuotą naudojimą valstybės bei visuomenės reikmėms;
- 3) užtikrinti kraštovaizdžio gamtos ir kultūros vertybių apsaugos priemonių įgyvendinimą;
- 4) sudaryti sąlygas visuomenei naudotis pajūrio juostos rekreaciniais ištekliais.

4 straipsnis. Pajūrio juostos sudedamosios dalys ir ribų nustatymas

1. Pajūrio juostai priskiriama:

1) ne siauresnė kaip 100 m nuo jūros kranto linijos sausumos teritorija, į kurią įeina kopagūbris, prieškopė, klifas ir paplūdimys, besidriekianti nuo Latvijos Respublikos valstybės sienos iki Klaipėdos uosto šiaurinio molo;

2) Kuršių nerija iki Rusijos Federacijos valstybės sienos;

3) Lietuvos Respublikos teritorinių vandenų Baltijos jūros akvatorija iki 20 m gylio izobatos.

2. Pajūrio juostos ribos nustatomos Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo plane.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05), i. k. 1101010ISTA00XI-825

Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, *Žin.*, 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16), i. k. 1131010ISTA0XII-417

Nr. [XII-2201](#), 2015-12-17, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21058

3. Pajūrio juostos ribos turi būti pažymėtos visuose rengiamuose šios teritorijos planavimo dokumentuose ir kartografinėje medžiagoje.

TREČIASIS SKIRSNIS

PAJŪRIO JUOSTOS NAUDOJIMO SĄLYGOS IR ŪKINĖS VEIKLOS JOJE APRIBOJIMAI

5 straipsnis. Žemės valdymas ir naudojimas

1. Pajūrio juostai priskirta valstybinė žemė ir jūros akvatorija išimtinė nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai. Pajūrio juostos žemė valdoma ir naudojama Žemės įstatymo nustatyta tvarka.

2. Pajūrio juostoje privačios nuosavybės teise priklausančios žemės sklypai, suteikti iki šio Įstatymo įsigaliojimo, yra nedalomi dalimis parduodant, išnuomojant, atidalijant, įkeičiant, dovanojant. Valstybė turi pirmumo teisę tokiomis pačiomis sąlygomis Civilinio kodekso, Žemės įstatymo nustatyta tvarka įsigyti žemės savininkų parduodamus žemės sklypus, kurie buvo jiems suteikti pajūrio juostoje iki šio Įstatymo įsigaliojimo.

3. Žemės tvarkymą pajūrio juostoje nustato šis Įstatymas ir kiti teisės aktai, taip pat Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka parengti ir patvirtinti šie teritorijų planavimo dokumentai:

1) Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas;

2) Pajūrio regioninio parko tvarkymo planas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas;

3) Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planas – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas; šio plano rengimo organizatorė yra Aplinkos ministerija. Pajūrio juostos žemyninės dalies tvarkymo planą tvirtina Aplinkos ministerija;

4) Neringos savivaldybės, Klaipėdos ir Palangos miestų, Klaipėdos rajono savivaldybių bendrieji planai;

5) Neringos, Klaipėdos ir Palangos miestų ir Klaipėdos rajono vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai;

6) inžinerinės infrastruktūros vystymo planai, kai planuojamos valstybinės reikšmės ūkinės veiklos įgyvendinimas yra numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose valstybės strateginiuose planuose.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, *Žin.*, 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16), i. k. 1131010ISTA0XII-417

4. Neteko galios nuo 2014-01-01

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, *Žin.*, 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16), i. k. 1131010ISTA0XII-417

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05), i. k. 1101010ISTA00XI-825

6 straipsnis. Bendrieji ūkinės veiklos apribojimai

1. Pajūrio juostoje žemės, akvatorijos naudotojai privalo laikytis šiame Įstatyme, taip pat Jūros aplinkos apsaugos, Saugomų teritorijų, kituose įstatymuose ir teisės aktuose bei teritorijų planavimo dokumentuose nustatytų ūkinės veiklos apribojimų, netrukdyti įgyvendinti krantotvarkos priemonės.

2. Pajūrio juostoje teikiama pirmenybė šios juostos nustatymo tikslams neprieštaraujančiai veiklai plėtoti.

3. Pajūrio juostoje esančių kultūros vertybių tvarkymą nustato Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas.

4. Pajūrio juostoje draudžiama:

1) niokoti gamtos ir kultūros paveldo objektus, ardyti paplūdimius, povandeninį krantą, kopagūbrį, kopas, klifo šlaitus ar kitaip žaloti reljefą, dirvožemį, augmeniją ir gyvūniją;

2) eksploatuoti naudinguosius žemės gelmių išteklius. Šis reikalavimas netaikomas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdomai šių išteklių gavybai;

3) statyti statinius arčiau kaip 100 m nuo Baltijos jūros kranto, 50 m nuo Kuršių marių kranto, išskyrus šio Įstatymo 7 straipsnyje nurodytus atvejus ir kai jų statyba atitinka pajūrio juostos nustatymo tikslus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, Žin., 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05), i. k. 1101010ISTA00XI-825

4) važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis, traktoriais ir savaeigėmis mašinomis pajūrio juostos paplūdimiu, kopagūbriu (kopomis) ir povandeniniu krantu, išskyrus ekstremaliųjų situacijų ir avarijų atvejus, atvejus, kai vykdomi paplūdimių priežiūros ir valymo darbai, įgyvendinamos krantotvarkos priemonės, vykdoma kontrolinė (inspekcinė, priežiūros) veikla su pažymėtomis transporto priemonėmis, atliekami moksliniai tyrimai, taip pat transporto priemonės, naudojamas valstybei svarbiems projektams įgyvendinti, specialiąsias transporto priemones ir kitą transportą, skirtą inžinerinės infrastruktūros objektams.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-2201](#), 2015-12-17, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21058

5. Šio straipsnio 4 dalies 4 punkte nenurodytais atvejais prie jūros kranto privažiuoti, gabenti inventorių ir plaukiojimo priemones, paslaugoms teikti ar veiklai būtinas prekes, įskaitant žuvų išteklių naudotojų, žvejojančių Baltijos jūros priekrantėje, transporto priemones žvejybos produktų, sugautų Baltijos jūroje žvejybos laivais, iškrovimo, pirminio pardavimo ir supirkimo vietose, galima tik teritorijų planavimo dokumentuose nustatytais ir esamais privažiavimo keliais su kieta danga. Privažiavimo prie jūros kranto tvarką pajūrio juostoje pagal kompetenciją nustato Neringos savivaldybė, suderinusi su Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija, Nacionaline žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) ir Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žuvininkystės tarnyba), Klaipėdos miesto savivaldybė, suderinusi su Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija (Kuršių nerijos dalyje), Aplinkos apsaugos agentūra (pajūrio juostos žemyninėje dalyje), Nacionaline žemės tarnyba ir Žuvininkystės tarnyba, Klaipėdos rajono savivaldybė, suderinusi su Aplinkos apsaugos agentūra, Pajūrio regioninio parko direkcija (Pajūrio regioninio parko teritorijoje), Nacionaline žemės tarnyba ir Žuvininkystės tarnyba, ir Palangos miesto savivaldybė, suderinusi su Aplinkos apsaugos agentūra, Nacionaline žemės tarnyba, Žuvininkystės tarnyba ir Pajūrio regioninio parko direkcija (Pajūrio regioninio parko teritorijoje).

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2201](#), 2015-12-17, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21058

7 straipsnis. Statinių statybos sąlygos ir tvarka

1. Vadovaujantis Statybos įstatymu ir Saugomų teritorijų įstatymu, šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodytais teritorijų planavimo dokumentais, pajūrio juostoje gali būti:

1) statomi statiniai vandens ištekliams naudoti ir aplinkai nuo žalingo vandens poveikio saugoti, kranto linijai stabilizuoti, natūraliai nešmenų pusiausvyrai atkurti ir kitoms vandens ūkio ar uosto reikmėms (užtvankos, krantinės, molai, pralaidos, pylimai, bangolaužiai, bunos);

2) atstatomi stichinių nelaimių ir katastrofų metu sugriauti ar pažeisti statiniai nedidinant jų tūrio;

3) statomos priekrantės žvejybos laivų prieplaukos, įrengiamos šių laivų saugojimo aikštelės;

4) statomi laikini paplūdimių statiniai;

5) statomi nauji statiniai vietoj buvusių, skaidant stambių pastatų tūrį, keičiant jų paskirtį, įrengiant infrastruktūrą, nesukeliant naujų neigiamų pasekmių gyvenimo ir aplinkos kokybei ir kai tokių statinių statyba numatyta specialiuosiuose planuose;

6) rekonstruojami Nekilnojamojo turto registre įregistruoti statiniai privačioje žemėje arba valstybinėje žemėje, jeigu yra sudaryta ilgalaikė jais užstatytų žemės sklypų žemės nuomos sutartis arba valstybinė žemė yra valdoma patikėjimo teise;

7) remontuojami ar griaunami statiniai, atnaujinami (modernizuojami) pastatai.

2. Statybą leidžiančius dokumentus išduoda savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas), išskyrus statybą leidžiančius dokumentus naujai statomiems ypatingiems ar neypatingiems statiniams, kuriuos per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos išduoda Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija) aplinkos ministrui pritarus naujo ypatingo ar neypatingo statinio statybai.

3. Statytojo (užsakovo) prašymas ir kiti dokumentai Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos sprendimui dėl pritarimo naujo ypatingo ar neypatingo statinio statybai pajūrio juostoje priimti rengiami ir teikiami šia tvarka:

1) statytojas (užsakovas) prašymą ir projektinius pasiūlymus dėl naujo ypatingo ar neypatingo statinio statybos pajūrio juostoje pateikia savivaldybės, kurioje jis planuoja statyti statinį, institucijai;

2) savivaldybės institucija prašymą ir projektinius pasiūlymus apsarsto viešai ir, surinkusi už atitinkamų veiklos sričių priežiūrą atsakingų valstybės institucijų (pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą kompetenciją) bei kitų suinteresuotų organizacijų pasiūlymus, juos apibendrina ir perduoda Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai;

3) jeigu numatoma statyba ir veikla atitinka šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodytų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir pajūrio juostos nustatymo tikslus ir yra gautas aplinkos ministro pritarimas, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija priima sprendimą išduoti statybą leidžiančius dokumentus naujo ypatingo ar neypatingo statinio statybai pajūrio juostoje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2201](#), 2015-12-17, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21058

8 straipsnis. Krantotvarka ir ypatingos ekologinės situacijos

1. Krantotvarkos priemonės svarbioms arba būdingoms krantų savybėms išsaugoti ar atkurti numatomos Pajūrio juostos tvarkymo programoje. Pajūrio juostos tvarkymo programos rengimą organizuoja Aplinkos ministerija ir tvirtina aplinkos ministras. Pajūrio juostos tvarkymo programą Kuršių nerijos dalyje įgyvendina Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija, pajūrio juostos žemyninėje dalyje – Klaipėdos miesto ir rajono savivaldybės ir Palangos miesto savivaldybė. Reikalingos lėšos šiai programai įgyvendinti skiriamos iš valstybės biudžeto ir kitų teisėtų lėšų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, *Žin.*, 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05), i. k. 1101010ISTA00XI-825

2. Numatant krantotvarkos priemones, pirmenybė teikiama natūralių ar tam rajonui būdingų medžiagų, gamtinių analogų principui. Būtina užtikrinti, kad atskirų kranto ruožų krantotvarkos priemonės būtų suderintos.

3. Ypatingų ekologinių situacijų atveju atsakingos institucijos Aplinkos apsaugos įstatymo nustatyta tvarka imasi neatidėliotinų veiksmų krantams sutvirtinti ir apsaugoti nuo tolesnio sunykimo.

9 straipsnis. Krantų būklės stebėjimas

Jūros krantų būklės pokyčių, ūkinės veiklos poveikio bei galimų padarinių sisteminiai stebėjimai atliekami Aplinkos monitoringo įstatymo bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

PAJŪRIO JUOSTOS NAUDOJIMO KONTROLĖ IR ATSAKOMYBĖ UŽ PAŽEIDIMUS

10 straipsnis. Atsakomybė už pažeidimus ir valstybinė kontrolė

1. Šį Įstatymą pažeidęs asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Žemės naudojimo ir šio Įstatymo nustatytų veiklos apribojimų kontrolę pagal kompetenciją atlieka valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo ir statybos priežiūros pareigūnai, kultūros vertybių apsaugos pareigūnai.

11 straipsnis. Netekęs galios įstatymas

Įsigaliojus šiam Įstatymui, netenka galios Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl statybų Lietuvos Respublikos pajūrio juostoje ir Kuršių nerijoje“ (Žin., 1995, Nr. [103-2297](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-825](#), 2010-05-20, Žin., 2010, Nr. 65-3194 (2010-06-05), i. k. 1101010ISTA00XI-825
Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymo 4, 5, 6, 7, 8 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-417](#), 2013-06-27, Žin., 2013, Nr. 76-3834 (2013-07-16), i. k. 1131010ISTA0XII-417
Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymo 4, 5 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-2201](#), 2015-12-17, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21058
Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymo Nr. IX-1016 4, 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymas